

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ім. ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра хореографії та мистецтвознавства

СИСТЕМА СУДДІВСТВА БАЛЬНИХ (СПОРТИВНИХ) ТАНЦІВ

Лекція для студентів III курсу ФПО спеціальності 024 Хореографія

з дисципліни «ТіМ викладання бального танцю»

**Розробив: доцент,
канд..наук з фіз. вих. Осадців Т.П.**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні кафедри
хореографії та мистецтвознавства
Протокол № 1 від «30» серпня 2019 р.
Зав. кафедри: проф., к. п. н. _____ Сосіна В. Ю.

Львів 2019

ПЛАН

1. Правила проведення змагань.
2. Організація змагань.
3. Суддівство змагань.
4. Скейтинг – система суддівства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Осадців Т.П. Історія розвитку спортивних танців.Зб.наук.статей ЛДФК.Львів, 1999р. С.45-48.
2. Осадців Т.П. Спортивні танці. Навч. посіб. – Л.: ЗУКЦ, 2001. – 340 с.
3. Стриганова В.М., Уральская В.И. Современный бальный танец // «Просвещение», М., 1978. – 430 с.
4. Беликова А.Н. Современные бальные танцы // «Советская Россия», М.,1981 – 110 с.

1.

Види змагань. Змагання зі спортивних танців проводяться за наступними програмами: європейська програма (повільний вальс, танго, віденський вальс, фокстрот і квікстеп); латиноамериканська програма (самба, ча-ча-ча, румба, пасодобль і джайв); багатоборство (європейська та латиноамериканська програми – загальний залік); формейшн (змагання команд окремо з європейської та латиноамериканської програми).

Форма та характер змагань. По формі змагання діляться на:

класифікаційні – це змагання, що проводяться між спортсменами одного класу (розряду) у відповідності з класифікаційними вимогами по фігурах, костюмах, елементах, технічних діях і програмі танців;

відкриті – це змагання, що проводяться спільно для спортсменів різних класів (розрядів) в певних вікових групах;

рейтингові – змагання, які проводяться для спортсменів різних класів, розрядів в певних вікових групах, за результатами яких підраховується рейтинг танцювальних пар;

міжнародні – змагання, в яких беруть участь спортсмени 3 і більше країн.

По характеру змагання діляться на:

особисті – результати кожної пари, що бере участь, визначаються із виведенням зайнятим нею місцем;

командні – результати окремих пар-учасників даної команди додаються в загальний результат з наступним визначенням зайнятих командами місць.

Положення про змагання. Положення про змагання розробляється клубом спортивного танцю, який організовує ці змагання, узгоджується з обласним осередком спортивного танцю та міським (обласним) спорткомітетом та затверджується президією ВФТС.

КСТ, який має намір провести змагання, подає заявку в президію ВФТС встановленої форми (вказуючи дату, місце, час і т.д. запланованих змагань) мінімум за 6 місяців. Не допускається проведення змагань в один день в одному регіоні України.

Положення про змагання повинне містити наступні розділи:

- назву, ранг (масштаб), форму, характер проведення змагань;
- цілі та завдання змагань;
- час та місце проведення;
- керівництво змаганнями (загальне та безпосереднє керівництво);
- суддівська бригада змагань;
- умови прийому учасників (умови допуску до змагань);
- вид та спосіб проведення змагань;
- програма змагань;
- умови заліку та проведення особистої і командної першості;
- терміни та порядок подачі підтверджень на участь у змаганнях;
- нагородження фіналістів та фінансові умови.

КСТ, якому довірили провести змагання, здійснює безпосереднє керівництво змаганнями та зобов'язаний:

вирішити всі технічні питання організації змагань (оренда приміщень, підготовка місця змагань та обладнання, освітлення і т.д.);

провести змагання у відповідності з діючими правилами та положенням про змагання, із дотриманням всіх пунктів, вказаних в заявці;

забезпечити належний естетичний рівень оформлення місця проведення змагань, підготувати урочисте відкриття та закриття змагань.

2.

Час, тривалість та розпорядок проведення змагань.

Змагання повинні починатись не раніше 9.00 години і закінчуватися не пізніше 23.00 години. Для вікових груп 13 років і молодші нагородження фіналістів проводиться не пізніше 21.00 години. Реєстрація спортсменів на змагання починається за 1,5 години та завершується за 30 хвилин до початку турніру, якщо інше не передбачене Положенням про змагання. Положенням також може бути передбачена попередня реєстрація учасників.

Розминка проводиться у відповідності з порядком, який визначає суддівська бригада. Хід змагань визначається планом-сценарієм у відповідності з діючими Правилами проведення змагань та Положенням про змагання.

Парад та представлення учасників проводяться на початку турніру, якщо це передбачено сценарієм. Також можливе представлення учасників при виході на паркет для виконання першого танцю, при цьому називається тільки прізвище та ім'я партнера і партнерки.

Перед початком турніру обов'язкове представлення суддівської бригади з оголошенням: імені, прізвища судді, міста і країни, які він представляє.

Після завершення турніру проводиться церемонія нагородження з виходом на паркет всіх фіналістів у відповідних змагальних костюмах. При оголошенні підсумків фіналістів представляють повністю: ім'я та прізвище партнера і партнерки, назва клубу, міста, регіону, країни, які представляє пара, ім'я та прізвище тренера (тренерів).

Учасники змагань.

У всіх змаганнях, які проходять під егідою ВФТС, дозволяється участь пар (в тому числі закордонних, членах МФСТ), які мають класифікаційні книжки танцюриста, дійсні на момент проведення змагань.

На всіх змаганнях ВФТС: рейтингових, класифікаційних, відкритих та міжнародних обов'язкові наступні вікові категорії:

ювенали 1 – в календарному році виповнюється 9 років і молодші;

ювенали 2 – в календарному році виповнюється 10 і 11 років;

юніори 1 – в календарному році виповнюється 12 і 13 років;

юніори 2 – в календарному році виповнюється 14 і 15 років;

молодь – в календарному році виповнюється 16, 17 і 18 років;

дорослі – в календарному році виповнюється 19 років і більше;
сеньйори – в календарному році виповнюється 35 років і більше.

На змаганнях дозволяється об'єднувати в одну групу такі вікові категорії як ювенали 1 і ювенали 2; юніори 1 і юніори 2; молодь і дорослі. Дозволяється участь спортсменів, як в рейтингових так і в класифікаційних змаганнях на одну вікову категорію вище (окрім групи сеньйори). За винятком вікової категорії сеньйори, один із танцюристів в парі по віку може бути молодшим. В заявках на участь в турнірах президенти КСТ повинні вказувати дати народження спортсменів.

Згідно результатів змагань танцюристам ВФТС присвоюються танцювальні класи: «Н», «Е», «D», «С», «В», «А», «S».

Кількість танцювальних пар																	
Місце пари	мін. 4	5-10	11-16	17-22	23-28	29-34	35-40	41-46	47-52	53-58	59-64	65-70	71-76	77-82	83-88	89-94	95-100
1	1	2	3	3	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	6
2		1	2	2	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	5
3			1	2	2	2	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4
4				1	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	4
5					1	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	4
6						1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3
7							1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
8								1	2	2	2	2	2	2	2	2	3
9									1	2	2	2	2	2	2	2	3
10										1	2	2	2	2	2	2	2
11											1	2	2	2	2	2	2
12												1	2	2	2	2	2
13													1	2	2	2	2
14														1	2	2	2
15															1	2	2
16																1	2
17																	1

Всі пари, які увійшли в третину учасників змагань дістають 1 очко.

Класифікаційні змагання в класі «Н» проводяться по сумі 4 танців (W, Q, Ch, J); Класифікаційні змагання в класі «Е» проводяться по сумі 6 танців (W, T, Q, S, Ch, J); Класифікаційні змагання в класі «D» проводяться по сумі 8 танців (W, T, VW, Q, S, Ch, R, J). Починаючи з «С» класу пари змагаються окремо в європейській програмі (5 танців) і латиноамериканській програмі (5 танців). За зайняте 1-3 місце на Чемпіонаті, Кубку України в категоріях «Молодь» і «Дорослі» танцювальній парі присвоюється звання «Майстер спорту України», за зайняте 1-3 місце Чемпіонаті, Кубку світу або Європи танцювальній парі присвоюється звання «Майстер спорту міжнародного класу».

Склад робочої групи, що обслуговує змагання.

В склад робочої групи, що обслуговує змагання згідно затвердженого президією ВФТС графіку змагань, входять:

- головний суддя змагань, який не оцінює пари;
- судді, які оцінюють виступ танцювальних пар, команд, формейшн;

- голова лічильної комісії (на великих змаганнях, ще 1-2 помічника);
- голова реєстраційної комісії (на великих змаганнях, ще 1-2 помічника);
- голова мандатної комісії (на великих змаганнях, ще 1 помічник);
- суддя інформатор (ведучий);
- звукооператор;
- рефері при суддях (на великих змаганнях);
- лікар (на великих змаганнях, бригада лікарів швидкої допомоги).

Проба паркету для учасників повинна проходити на майданчику для змагань відповідно до розпорядку, який визначив організатор турніру. Обов'язковим є представлення фіналістів турніру, при цьому оголошуються тільки імена та прізвища партнера і партнерки. Під час нагородження, фіналісти представляються повністю. Учасники змагань очікують свого виходу на паркет в спеціально виділених місцях. Спортсмени виходять на танцювальний майданчик в порядку заходів, які розписані для даного туру змагань. Початок та кінець танцю передбачає певний етикет (уклін). Відповідальність за порядок виходу пар та стан танцювального майданчику несе організатор турніру.

Місце проведення змагань та його оснащення.

Місце проведення турніру повинне забезпечувати зручність підготовки і виступу учасників змагань, роботи суддів та розміщення глядачів. В споруді де проводяться змагання мають бути такі приміщення:

- танцювальний паркет (майданчик) для виступу пар;
- кімната (місце) для роботи мандатної та реєстраційної комісії;
- кімната (місце) для роботи лічильної комісії;
- місце для підготовки учасників до змагань;
- кімната (місце) для суддівської колегії;
- гардероб для верхнього одягу учасників та глядачів;
- не менше двох санітарних вузлів;
- кімната (місце) для розміщення інформації про хід змагань.

Зал для виступу танцювальних пар, окрім майданчика для змагань, повинен вміщувати місце для роботи суддівської колегії та місця для глядачів.

Корисна площа танцювального паркету не може бути меншою за:

- 140 кв. метрів для класифікаційних турнірів з довжиною сторони не менше 7 метрів;
- 200 кв. метрів для рейтингових турнірів з довжиною сторони не менше 9 метрів;
- 240 кв. метрів для офіційних Чемпіонатів, Кубків та міжнародних змагань з довжиною бокової сторони не менше 12 метрів.

Температура повітря в залі, де проходять змагання, повинна бути не менше 18°C і не перевищувати 28°C. На місцях для роботи суддівської колегії знаходяться папки з документацією, а також таблички з цифрами від 1 до 7 для забезпечення відкритого суддівства.

Місце для роботи лічильної комісії може знаходитись в залі, або в окремій кімнаті. Воно обладнується необхідною технікою (комп'ютерами,

принтерами, ксероксом, тощо), яка забезпечує нормальну роботу членів комісії. Забороняється всім, крім членів лічильної комісії, головного судді та організатора змагань, знаходитись в приміщенні для лічильної комісії під час турніру.

Приміщення (вбиральні), для підготовки учасників до виступу, розміщується недалеко від танцювального майданчика і забезпечує їх відпочинок в перервах між виступами. Це приміщення забезпечується достатньою кількістю місць для розвішування танцювальних костюмів, електричними розетками на 220 В, дзеркалами і т.д. Температура повітря в цьому приміщенні має бути не менше 18°C.

Приміщення для суддівської колегії призначене для проведення в ньому нарад суддів, їхнього відпочинку та харчування. Не рекомендується нікому (включно з тренерами, які знаходяться на змаганнях), крім суддівської колегії та членів лічильної комісії, знаходитись в цьому приміщенні під час змагань без дозволу Головного судді або організатора змагань.

Місце (стенд) для інформації знаходиться в кутку танцювального залу або перед танцювальним залом. На даному місці (стенді) знаходиться програма турніру, результати попередніх виступів та інша інформація. Право вивішувати та знімати інформацію мають тільки Головний суддя змагань та члени лічильної комісії.

3.

Суддями зі спортивних танців можуть бути громадяни України, які мають відповідний кваліфікаційний рівень підготовки, мають ліцензію судді ВФТС (або іншої офіційно зареєстрованої української танцювальної організації) на поточний рік, пройшли конгрес суддів ВФТС, виявили бажання прийняти участь в суддівстві змагань і не мають статусу танцюриста – любителя на поточний рік. Призначення суддів для обслуговування змагань зі спортивних танців відповідного рівня залежить від рівня їх кваліфікації (категорії) безпосередньо на змаганнях Головним суддею, а на офіційні Чемпіонати України та Кубки – шляхом жеребкування серед присутніх на змаганнях суддів вищої національної категорії ВФТС.

Кваліфікація суддів зі спортивного танцю. Встановлені наступні категорії суддів зі спортивного танцю в порядку зростання:

- суддя IV категорії;
- суддя III категорії;
- суддя II категорії;
- суддя I категорії;
- суддя вищої категорії.

Також є 2 міжнародні суддівські категорії: суддя IDSF категорії B та суддя IDSF категорії A.

Щоби отримати право судити змагання в Україні та за кордоном судді зобов'язані пройти раз в рік конгрес суддів, здати іспит на отримання або підтвердження відповідної суддівської категорії, сплатити членський внесок

ВФТС та отримати ліцензію судді ВФТС відповідної категорії на поточний рік. Під час змагань судді не мають права:

- залишати своє робоче місце без дозволу Головного судді;
- користуватись листами реєстрації, звідними таблицями попередніх етапів, карточками інших суддів;
- під час змагань коментувати виступи танцювальних пар;
- під час оцінки виконавської майстерності перемовлятися, показувати жестами або мімікою схвалення або незадоволення;
- під час оцінки виконавської майстерності користуватись мобільним телефоном, пейджером і т.д.;
- під час змагань спілкуватись з учасниками, тренерами або представниками команд;
- судити ті категорії, де виступають його родичі (діти, брати, сестри, подружжя, тощо).

В задачу суддів входить оцінка виконавської майстерності спортивних танцювальних пар відносно одних до одних методом порівняння. Виходячи з міжнародних правил оцінки виконавської майстерності та задачами, поставленими Міжнародним Олімпійським комітетом перед видами спорту із суб'єктивною оцінкою результату – прагнення максимальної об'єктивності суддівства, необхідно вести порівняння виконавської майстерності танцювальних пар та оцінювати їх у відповідності з послідовністю заданих критеріїв.

3.1. Основний ритм і темп танцювального руху.

Основний ритм руху означає виконання танцювальних кроків і руху корпусу у відповідності з ритмічною структурою основних фігур та елементів, характерних для даного танцю. Дотримання основної ритмічної структури означає, що крок та рух корпусу в базисних (основних) фігурах та елементах робляться на відповідні удари такту та виконуються з певною тривалістю: на цілий удар або декілька ударів, на $\frac{3}{4}$ удару, на $\frac{1}{2}$ удару, на $\frac{1}{4}$ удару. При цьому закінчення кроку, руху корпусу передбачають підготовку до початку наступного кроку, руху корпусу.

Темп означає ступінь швидкості кроків та руху корпусу для найбільш глибокого, характерного для даного танцю заповнення музичної структури такту (сильних та слабких долей, акцентів, дроблення, синкопування). Ускладнення ритмічної структури фігур, елементів і технічних дій повинне проходити в поєднанні з основною ритмічною структурою кроків, рухів корпусу. Воно повинне підсилювати відображення музичної структури такту і характеру танцю, що виконується.

Оцінка пар по основному ритму і темпу знижується за: постійне порушення основної ритмічної структури фігур та елементів (20сек і більше); постійну втрату темпу руху (20сек і більше).

Не знижується: тимчасове порушення основної ритмічної структури фігур та елементів (менше 20сек); втрату рівноваги, падіння не пов'язані із зовнішнім впливом (зіткненням); ускладнення ритмічної структури фігур, елементів і технічних дій без підсилення відображення музичної структури

такту та характеру танцю, що виконується; тимчасову втрату темпу руху (менше 20сек). Перевага надається парам, які виконують ускладненні ритмічні структури фігур, елементів та технічних дій із підсиленням відображення музичної структури такту і характеру танцю в гармонії з основною ритмічною структурою кроків та рухів корпусу.

3.2. Лінії корпусу.

Під лініями корпусу вважаються елегантні, природні лінії пари, що відповідають хореографії стилізованих бальних, спортивних танців. До них відносять: лінію хребта, лінії стегон (положення тазу), лінії плечей, лінії шиї та позиції голови, позиції рук, бокові лінії корпусу, положення корпусу характерне для даного танцю, позиції корпусу.

Всі лінії корпусу розглядаються в стандартних танцях в контактній позиції, в латиноамериканських танцях в позиціях, характерних для даної спортивно-танцювальної дисципліни.

Оцінка пар по лініях корпусу знижується за: відсутність розтягнутої лінії хребта: кіфоз, надлишковий лордоз, не поставлений в єдину лінію хребта шийний відділ, що веде до перетиснених, неприродних для стилізованих бальних танців ліній корпусу. В пасодоблі – відсутність характерних ліній стегон (положення тазу);

Відсутність розтягнутої, симетричної лінії плечей: підняті плечі, які скорочують лінію шиї, надлишкове зведення плечей назад або вперед, що призводить до неприродних ліній корпусу в стилізованих бальних танцях.

Затиснуті м'язи шиї, які заважають вільному руху голови з позиції в позицію; позиції голови, які вкорочують лінію шиї;

В стандартних танцях: позиції, які порушують перпендикулярність прямої лінії, що проходить через лікті, до лінії хребта; положення плечей, передпліч партнера, що призводить до випрямлення правої руки партнерки або заломлення лінії плечей партнерки; заломлене положення кисті руки.

В латиноамериканських танцях: положення та рухи руками, що не пов'язані з характерними для даного танцю рухами корпусу.

Примітка: в стандартних танцях короткочасне опускання лівої руки партнера та правої руки партнерки, підйом лівого передпліччя партнерки для уникнення зіткнення – помилкою не вважаються.

Положення корпусу, яке не характерне для танцю, що виконується;

Занадто напружені лінії корпусу, які призводять до неприродного виконання стилізованого бального, спортивного танцю.

В стандартних танцях – втрату витягнутих бокових ліній корпусу (за винятком фігур, що виконуються з нахилом); втрату цілісного, компактного положення в парі при виконанні відкритої позиції партнерка справа, відкритої позиції партнерка зліва, позиції променаду, фоллової позиції, контр-променадної позиції, теле-спін позиції.

Перевага надається танцювальним парам, які володіють різноманітними позиціями, при цьому стабільно демонструючи правильні, природні лінії, котрі дають максимально об'ємне положення корпусу, підкреслюючи

гармонію та єдність пари, та відповідають характеру та хореографії стилізованого бального, спортивного танцю.

Примітка: втрата ліній корпусу, пов'язана із зовнішнім впливом (зіткненням), помилкою не вважається.

3.3. Динаміка.

Динаміка руху пари означає баланс, ведення, амплітуду та об'єм руху, що відповідають основній ритмічній структурі фігур, елементів і технічних дій, характеру стилізованого бального танцю.

Оцінка по динаміці знижується за: постійне (20сек і більше) порушення відповідності руху пари в основній ритмічній структурі фігур та елементів виконання танцю; втрату рівноваги, падіння, не пов'язані із зовнішнім впливом (зіткненням); відсутність балансу на опорній нозі, яке призвело до неконтрольованого руху і, як наслідок, до порушення темпу руху, характерного для виконання танцю.

Порушення основних принципів ведення.

В стандартних танцях: постійна втрата контакту, яскраво виражене ручне ведення, відсутність протируху корпусу, несинхронний переніс ваги на махову ногу, який призвів до порушення цілісності руху пари; невідповідність виконання підйомів та опускань щодо ритмічної структури базових фігур та елементів; виконання підйомів в основних технічних діях, за описом виконання без підйому.

В латиноамериканських танцях: ручне ведення, не пов'язане з рухом корпусу партнера, постійна втрата візуального ведення у відкритій позиції без з'єднаних рук; відсутність пластики рухів корпусу, характерної для кожного танцю.

Перевага надається парам, які виконують рух з більшою амплітудою та об'ємом при збереженні основних принципів дуетного танцювального руху (баланс, ведення, відповідність структурі та характеру танцю), використання ускладнених технічних дій, гармонічно пов'язаних із базовими фігурами та елементами.

3.4. Техніка роботи ніг і ступні.

Під технікою роботи ніг і ступні розуміються наступні складові: позиції ступнів ніг; розподіл ваги на опорній ступні; напрям руху ніг відносно корпусу у відповідності з малюнком фігури, що виконується; позиції протируху корпусу; контроль руху ступні махової ноги; постановка ступні на носок, подушечку, каблук, плоско і т.д. у відповідності з описом фігур, елементів і технічних дій; робота ніг на підйом корпусу без підйому в ступні, з підйомом в ступні; стан махової та опорної ноги (пряма, зігнута і т.д.), а також ступнів ніг у процесі руху відповідно техніці виконання танцю.

Оцінка по техніці роботи ніг та ступні знижується за: постійний (20сек і більше) відхід з поштовхової ноги, не відповідний основній ритмічній структурі фігур та елементів виконання танцю; відсутність скоординованої роботи ніг і ступні, що призводить до постійної втрати темпу, характерного для даного танцю; порушення позицій ступнів; втрата контролю ступнею паркету, що призводить до втрати рівноваги, падінню не пов'язаному із

зовнішнім впливом (зіткненням); напрям руху махової ноги, ступні відносно корпусу, які порушують малюнок виконання фігури, елементу; відсутність позицій протируху корпусу; невідповідність положення ступні на паркеті (каблук, подушечка, носок, плоско і т.д.) щодо опису техніки фігур та елементів; відсутність контролю руху ступні махової ноги, характерне для виконання даного танцю;

Перевага надається парам, які чітко контролюють рух ніг та найбільш виразно показують техніку роботи ступні, що дає глибину відображення ритмічної основи танцю.

3.5. Музичність.

Музичність – емоційне відображення музики, артистизм, можливість пари в єдиному психологічному стані шляхом створення образу та побудові сюжету, розкрити характер і настроїв даної мелодії у відповідності з ритмічною основою виконання танцю.

Оцінка музичності знижується за: постійне (20сек і більше) порушення основної ритмічної структури фігур та елементів; темпу руху, характерного для даного танцю; тимчасове порушення основної ритмічної структури фігур та елементів, темпу руху; втрата рівноваги, падіння не пов'язане із зовнішнім впливом (зіткненням); невідповідність емоційного стану партнерів щодо характеру мелодії даного танцю; відсутність прагнення виконання танцювальної композиції у відповідності з побудовою музичної фрази, речення, теми; відсутність прагнення сюжетного змісту танцю, що виконується;

Перевага надається парам, які в єдиному емоційному настрої партнерів, використовуючи різноманітні прийоми виразності, демонструючи індивідуальність і сюжетну хореографію, найбільш яскраво відображають основну ритмічну структуру виконання танцю та її гармонічне злиття з характером та особливостями даної мелодії.

Висновки.

Традиційна система оцінки здійснюється при контролі суддів виконавської майстерності спортивних танцювальних пар відносно одних до одних, шляхом порівняння в послідовності всіх заданих критеріїв, причому помилки в основному ритмі і темпі не можуть бути компенсовані відсутністю помилок по інших критеріях.

Оцінка виконання кожного танцю починається з моменту, коли пара зайняла вихідну танцювальну позицію, і закінчується із останнім акордом музичного супроводу; якщо пара не з'явилась для виступу в танці або передчасно припинила його виконання, то вона дістає за нього найнижчу оцінку.

Суддя оцінює виконання парами тільки конкретного танцю.

На оцінку судді не повинні впливати результати виступу пар на попередніх змаганнях, належність до свого регіону або колективу, точка зору танцювальних пар та педагогів, а також інших осіб.

4.

В попередніх турах відбираються сильніші учасники змагань, які мають виступати у фіналі. Кількість пар, які вибирають судді для участі в наступному турі, визначається Головним суддею, і має бути не менше $\frac{1}{2}$, але не більше $\frac{2}{3}$ пар, які приймали участь в турі. Інформацію про кількість пар, які відбирають в наступне коло змагань, повідомляється учасникам, глядачам та суддям спортивним коментатором (ведучим).

Після закінчення туру, лічильна комісія підраховує голоси суддів для кожної пари. В наступний тур виводяться пари, які мають найбільше значення суми голосів. Не допускається збільшення або зменшення кількості відібраних пар, встановлених на початку туру. Якщо декілька пар набрали однакову суму голосів, що дозволяє їм брати участь в наступному колі, але у випадку включення цих пар в склад учасників наступного кола, загальна кількість учасників перевищує обумовлену кількість, то Головний суддя може, або допустити всі ці пари в наступне коло, або не допускати жодну з них. У випадку, якщо це правило стосується фінальної частини змагань, Головний суддя може призначити пере-танцювання цих пар. Інформацію про результати попередніх турів оголошують учасникам до початку наступного етапу змагань. Кількість пар в кожному заході залежить від розміру танцювального майданчику. Розподіл пар по заходах здійснює лічильна комісія. При цьому розподілі необхідно враховувати, що пари з одного КСТ мають танцювати в різних заходах. Не виключається можливість проведення півфіналу в один захід, якщо площа танцювального майданчику є не меншою ніж 200 кв. метрів. Якщо попередні змагання проводяться в два і більше заходи, розсіювання пар по заходах здійснюється за принципом змішування пар в кожному танці. При цьому розсіювання не виключає виходу пари із останнього заходу в перший наступного танцю.

Змагання з окремих програм передбачає, що по кожній програмі (європейська, латиноамериканська) проводиться окремий турнір. На всіх етапах турніру виконуються всі танці програми.

Змагання по багатоборству проводиться по сумі європейської та латиноамериканської програм. Підсумок кожного етапу визначається по сумі результатів всіх 10 танців (8 для «D» класу, 6 для «E» класу). На всіх етапах змагань програма виконується без скорочень.

Командні змагання. В склад команди входить не менше 4-х пар. Комплектування команди відбувається відповідно до розрядних груп спортсменів або по віку, про що вказується в Положенні про змагання. Використовується відкрита в кожному турі система суддівства, при якій парам виставляють бали 1; 1,5; 2; 2,5; 3. Найвищим балом є 3. Допускається виставлення однакових балів різним парам. Також використовується система суддівства, як в окремих програмах, про що обов'язково вказується в Положенні про ці змагання. Результат команди в попередніх турах визначається сумою результатів пар, які представляють команду, в кожному

танці цього етапу. В одному виді змагань один з одним змагаються завжди одні і ті ж пари. Зміна суперників не допускається.

Оцінка танцюристів членами суддівської бригади.

В кожному колі змагань член суддівської бригади вибирає задану кількість пар для переходу в наступне коло змагань. В фіналі кожний суддя, на свій розсуд, визначає місце танцювальної пари. Кращого виконавця в фіналі член суддівської бригади оцінює 1 балом, другого – 2 балами, третього – 3 балами і т.д. У фіналі суддя не може поставити за один і той же танець двом чи більше учасникам однакову оцінку.

Визначення місць танцюристів. В кожному танці переможцем стає той, кому більша частина суддівської колегії присудила перше місце. Друге місце займає пара, якій більше половини суддів присудили друге місце. Так само визначаються наступні місця танцювальних пар.

Номер пари	судді					оцінка						місце
						1	1-2	1-3	1-4	1-5	1-6	
11						3						1
21						1	3					2
31							1	5				3
41							1	2	5			4
51						1	1	1	2	5		5
61											5	6

Для визначення місця танцюристів, які змагаються судді заповнюють допоміжні стовпчики таблиці, в яких відмічають, скільки раз окремі члени журі присуджували виконавцям перше місце, потім скільки раз перші і другі місця, скільки раз перші – треті місця і т.д. Допоміжні колонки в таблиці заповнюються для всіх учасників, завжди починаючи з першої, потім заповнюється друга, третя колонки і т.д. Якщо місце якої-небудь пари вже визначене, то колонки, що залишилися в таблиці вже не заповнюються, а підкреслюються горизонтальною лінією.

1. Якщо дві чи більше пар мають необхідну кількість очок на одне і те ж місце, то це місце присуджується тому, хто має найбільшу «більшість» (за це, чи краще місце висловились абсолютна більшість суддів), танцюристи з меншою «більшістю» займають наступні місця.

Якщо, наприклад, вирішується питання другого місця, і дві пари мають необхідну кількість «других» і «перших» оцінок, то друге місце займає пара, яка має більше «других» і «перших» оцінок, а інша пара автоматично дістає третє місце. Наступне місце, в нашому випадку – четверте, дістає пара, яка має необхідну більшість «третіх-перших» місць, оскільки третє місце зайняла пара, що дістала більшість «других і більш високих» місць. Якщо знову декілька пар мають необхідну більшість «третіх і більш високих» місць, то при розподілі четвертого місця приймається до уваги максимальна кількість «третіх і більш високих» місць оцінок. Якщо жодна з пар не має необхідної більшості «третіх і більш високих» місць оцінок, то береться до уваги «четверті і більш високі» місця і т.д., якщо це необхідно.

Номер	судді	оцінка						місце
-------	-------	--------	--	--	--	--	--	-------

пари						1	1-2	1-3	1-4	1-5	1-6	
12						3						1
22						2	4					2
32							3					3
42								2	4			4
52								2	3			5
62											5	6

Наприклад, пари №22 і №32 мають необхідну більшість «других і більш високих» місць для другого місця, однак пара №22 має найбільшу «більшість», тобто чотири «других і перших» місць в порівнянні з парою №32, яка має тільки три «других і перших» місць. Тому пара №22 займає друге місце, а пара №32 автоматично – третє місце.

Оскільки ні одна з решти пар не має необхідної більшості – трьох «третіх і перших» місць, то при визначенні 4-го і 5-го місць враховується більшість оцінок «четвертих і перших» місць. Пара №42 має також найбільшу «більшість», тобто чотири оцінки «четвертих і перших» місць, тому їй присуджується четверте місце, а пара №52, яка має лише три оцінки «четвертих і перших» місць, займає п'яте місце. Пара №62, що залишилась, автоматично займає 6-е місце.

2. Якщо дві або більше пари мають однакову «більшість» для певного місця, то це місце присуджується парі, яка має мінімальну загальну суму оцінок, даними членами суддівської колегії, які складають дану більшість.

Так, вирішується питання другого місця. Дві пари отримали однакову «більшість других і більш високих» місць. 2-е місце займе та пара, яка має мінімальну суму оцінок даної більшості («других і більш високих» місць), інша пара – 3-є місце. Наступне місце, в нашому випадку – 4-е, дістане пара, що має більшість «третіх і більш високих» оцінок (див. пр.1).

Номер пари	судді					оцінка						місце
						1	1-2	1-3	1-4	1-5	1-6	
13						3						1
23						1	3/5					2
33							3/6					3
43						1	1	3/7				4
53								3/9				5
63									1	1	5	6

Примітка. Цифри за похилою лінією означають загальну суму оцінок, що відповідає більшості суддів.

Наприклад, пару №23 на 2-е і 1-е місце поставило «більшість» суддів-3. Це судді – а, b, і d. Загальна сума оцінок цих трьох суддів складає: 2+2+1=5. Однак і пара №33 отримала від трьох суддів друге місце. Це судді – с, d, е. Загальна сума оцінок цих суддів складає: 2+2+2=6. Отже, пара №23 має меншу суму оцінок суддів, які складають «більшість», тому вона займає друге місце. Пара №33 – автоматично третє місце.

У визначенні 2-го і 3-го місця вирішальне значення мало більшість «других і більш високих» місць. У визначенні наступного місця (в нашому випадку 4-го) вирішальним буде «більшість» більш низьких місць, тобто «треті і вище» місце. Більшість суддів (трое), присудили №43 «треті і більш високі» місця (а, b, e: $3+3+1=7$). Парі №53 також трое суддів дали 3-є місце (c, d, e: $3+3+3=9$), однак пара №43 зайняла 4-е місце, а пара №53 – 5-е місце. Як видно з даного прикладу, третє місце було визначене по «других і більш високих» місцях. Не зважаючи на те, що наступне місце, яке необхідно було визначити, було четверте, все ж потрібно було вірно заповнити стовпчик «третіх і більш високих» місць. Насправді, 4-е і 5-е місця в цьому прикладі були вірно визначені за оцінками «третіх і більш високих» місць. Якщо б суддя опустив стовпчик «третіх і більш високих» місць та врахував лише колонку «четвертих і більш високих» місць, то в результаті було б не вірно визначене місце, оскільки, як видно з прикладу, пара №53 має найбільшу «більшість четвертих і більш високих» місць (всіх п'яти суддів) в порівнянні з парою №43 (лише а, b, c і e).

3. В тому випадку, якщо сума місць, отриманих «більшістю» суддів однакова, необхідно брати до уваги тільки ці пари.

4. Якщо жодна з пар не має необхідної «більшості» для якогось місця, то необхідно мати «більшість» для найближчого нижчого місця, а якщо необхідно, то і наступного.

5. Переможцем змагань стає пара, яка має мінімальну загальну суму місць у всіх окремих танцях. 5а. Якщо два або більше учасників мають однакову мінімальну суму місць в окремих танцях, переможцем змагань стає пара, котра має більшість перемог в окремих танцях. 5б. Якщо два виконавці мають однакову суму місць, і обидва претендують на друге місце, то друге місце присуджується виконавцю, який в окремих танцях зайняв більше «других і більш високих» місць. Якщо два учасники мають однакову кількість «других і більш високих» місць в окремих танцях, то друге місце отримає виконавець, який має мінімальну суму «других і більш високих» місць в окремих танцях. 5в. Якщо загальна сума других місць більше ніж у двох конкуруючих однакова, то друге місце займе пара, якій в окремих танцях присуджували частіше «другі і більш високі» місця.

Це основні правила суддівства по скейтинг-системі. Тепер на змаганнях судді тільки оцінюють пари, а підсумкові місця визначає комп'ютерна програма за скейтинг-системою.

Висновки. Резюмуючи вищесказане, слід зазначити, що ознайомлення із системою суддівства у бальних танцях відіграє важливу роль і є невід'ємним елементом усіх етапів професійної підготовки майбутніх викладачів хореографії. Опанування курсу «Тім викладання бального танцю» створює сприятливі педагогічні умови для прояву творчості бакалаврів під час вивчення основ викладання бального танцю.